

Autor: Jan Paweł II

Katecheza śródowa z 24 czerwca 1992 r.

KOŚCIÓŁ JAKO WSPÓLNOTA BOGATA W CHARYZMATY

/.../

5 Należy podkreślić, że charyzmaty, zwłaszcza charyzmaty nadzwyczajne, wymagają rozeznania.

Tego rozeznania udziela sam Duch Święty, który prowadzi rozum drogami prawdy i mądrości. Ponieważ jednak cała wspólnota kościelna została poddana przez Chrystusa zwierzchnictwu władzy kościelnej, do jej kompetencji należy ocena wartości i autentyczności charyzmatów. Pisze Sobór: „O dary zaś nadzwyczajne nie należy się ubiegać lekkomyślnie ani spodziewać się zarozumiale po nich owoców apostołskiej działalności; sąd o ich autentyczności i o właściwym wprowadzeniu ich w czyn należy do tych, którzy są w Kościele przełożonymi i którzy szczególnie powołani są, by nie gasić Ducha, lecz doświadczać wszystkiego i zachowywać to, co dobre (por. 1 Tes 5,12 i 19-21)”².

6 Można wskazać niektóre kryteria rozeznania, jakimi kieruje się powszechnie zarówno władza kościelna, jak i mistrzowie i kierownicy duchowi:

a) Zgodność z wiarą Kościoła w Jezusa Chrystusa (por. 1 Kor 12,3); dar Ducha Świętego nie może być sprzeczny z wiarą, którą ten sam Duch wzbudza w całym Kościele. „Po tym — pisze św. Jan — poznajecie Ducha Bożego: każdy duch, który uznaje, że Jezus Chrystus przyszedł w ciele, jest z Boga. Każdy zaś duch, który nie uznaje Jezusa, nie jest z Boga” (1 J 4,2).

b) Obecność „owoców Ducha: miłości, radości, pokoju” (por. Ga 5,22). Każdy dar Ducha przyczynia się do wzrostu miłości, zarówno w samej obdarowanej osobie, jak i we wspólnocie, przynosi więc radość i pokój.

Jeśli jakiś charyzmat powoduje niepokój i zamieszanie, oznacza to, że albo nie jest autentyczny, albo nie używa się go we właściwy sposób. Mówi św. Paweł: „Bóg bowiem nie jest Bogiem zamieszania, lecz pokoju” (1 Kor 14,33).

Bez miłości nawet najbardziej nadzwyczajne charyzmaty nie przynoszą żadnego pożytku (por. 1 Kor 13,1-3; por. również Mt 7,22-23).

c) Harmonijna więź z władzą Kościoła i akceptacja jej zarządzeń. Ustaliwszy bardzo ściśle reguły posługiwania się charyzmatami w Kościele korynckim, św. Paweł dodaje: „Jeżeli komuś wydaje się, że jest prorokiem albo posiada duchowe dary, niech zrozumie, że to, co wam piszę, jest nakazem Pańskim” (1 Kor 14,37). Autentycznego charyzmatyka można rozpoznać po jego szczerzej uległości wobec pasterzy Kościoła. Charyzmat nie może prowadzić do buntu ani do zerwania jedności.

d) Posługiwanie się charyzmatami we wspólnocie kościelnej poddane jest prostej regule: „Wszystko niech służy zbudowaniu” (1 Kor 14,26); znaczy to, że charyzmaty zostają uznane w takiej mierze, w jakiej wnoszą konstruktywny wkład w życie wspólnoty, w życie w jedności z Bogiem i w braterskiej komunii. Św. Paweł z naciskiem podkreśla znaczenie tej reguły (1 Kor 14,4-5.12.18-19.26-32).

/.../

Pełny tekst Katechezy:

KOŚCIÓŁ JAKO WSPÓLNOTA BOGATA W CHARYZMATY

1 „Duch Święty nie tylko przez sakramenty i posługi uświęca i prowadzi Lud Boży oraz cnotami go przyozdabia, ale «udzielając każdemu jak chce» (1 Kor 12,11) darów swoich, rozdziela między wiernych wszelakiego stanu także szczególne łaski, przez które czyni ich zdarnymi i gotowymi do podejmowania rozmaitych dzieł lub funkcji mających na celu odnowę i dalszą pożyteczną rozbudowę Kościoła”¹. Tak naucza Sobór Watykański II.

Tak więc uczestnictwo Ludu Bożego w misji mesjańskiej nie wynika jedynie ze struktury posług w Kościele i z jego życia sakramentalnego. Ma swoje źródło również w innej rzeczywistości, a mianowicie w duchowych darach, czyli charyzmatach.

Nauka ta, przypomniana przez Sobór, zakorzeniona jest w Nowym Testamencie i pozwala zrozumieć, że rozwój wspólnoty kościelnej nie należy jedynie od ustanowienia posług i sakramentów, lecz sprzyjają mu również nieprzewidziane i wolne dary Ducha Świętego, działającego także poza wszelkimi ustalonymi formami. Dzięki temu udzielaniu szczególnych łask uświadamiamy sobie prawdę, że kapłaństwem powszechnym wspólnoty kościelnej kieruje „Duch z suwerenną wolnością („tak jak chce” według św. Pawła: 1 Kor 12,11), która często zadziwia.

2 Św. Paweł opisuje wielość i różnorodność charyzmatów, przypisywaną działaniu jedynego Ducha (1 Kor 12,4).

Każdy z nas otrzymuje od Boga wielorakie dary, odpowiednie dla jego osoby i misji. Na skutek tej różnorodności nie istnieje indywidualna droga świętości i postannictwa, która byłaby identyczna z innymi. Duch Święty szanuje odrębność każdego człowieka i pomaga mu na własny sposób rozwijać swoje życie duchowe i świadectwo.

3 Nie można zapominać, że duchowe dary przyjmujemy nie tylko ze względu na osobiste dobro, lecz przede wszystkim dla dobra Kościoła: „Jako dobrzy szafarze różnorodnej łaski Bożej — pisze św. Piotr — służcie sobie nawzajem tym darem, jaki każdy otrzymał” (1 P 4,10).

Dzięki tym charyzmatom życie wspólnoty pełne jest duchowego bogactwa i wszelakich posług. Różnorodność jest potrzebna dla większego duchowego bogactwa: każdy wnosi swój osobisty wkład, którego nie wnoszą inni. Wspólnota duchowa żyje dzięki temu, co wnoszą wszyscy.

4. Różnorodność charyzmatów jest również potrzebna dla lepszego uporządkowania całego życia Ciała Chrystusa. Podkreśla to św. Paweł, kiedy wyjaśnia cel i pożytek płynący z darów duchowych: „Wy przeto jesteście Ciałem Chrystusa i poszczególnymi członkami” (1 Kor 12,27).

W jednym Ciele każdy powinien wypełniać własne zadanie zgodnie z otrzymanym charyzmatem. Nikt nie może domagać się wszystkich charyzmatów ani nie może zazdrościć innym. Charyzmat każdego należy szanować i cenić dla dobra Ciała.

5 Należy podkreślić, że charyzmaty, zwłaszcza charyzmaty nadzwyczajne, wymagają rozeznania.

Tego rozeznania udziela sam Duch Święty, który prowadzi rozum drogami prawdy i mądrości. Ponieważ jednak cała wspólnota kościelna została poddana przez Chrystusa zwierzchnictwu władzy kościelnej, do jej kompetencji należy ocena wartości i autentyczności charyzmatów. Pisze Sobór: „O dary zaś nadzwyczajne nie należy się ubiegać lekkomyślnie ani spodziewać się zarozumiale po nich owoców apostołskiej działalności; sąd o ich autentyczności i o właściwym wprowadzeniu ich w czyn należy do tych, którzy są w Kościele przełożonymi i którzy szczególnie powołani są, by nie gasić Ducha, lecz doświadczać wszystkiego i zachowywać to, co dobre (por. 1 Tes 5,12 i 19-21)”².

6 Można wskazać niektóre kryteria rozeznania, jakimi kieruje się powszechnie zarówno władza kościelna, jak i mistrzowie i kierownicy duchowi:

a) Zgodność z wiarą Kościoła w Jezusa Chrystusa (por. 1 Kor 12,3); dar Ducha Świętego nie może być sprzeczny z wiarą, którą ten sam Duch wzbudza w całym Kościele. „Po tym — pisze św. Jan — poznajecie Ducha Bożego: każdy duch, który uznaje, że Jezus Chrystus przyszedł w ciele, jest z Boga. Każdy zaś duch, który nie uznaje Jezusa, nie jest z Boga” (1 J 4,2).

b) Obecność „owoców Ducha: miłości, radości, pokoju” (por. Ga 5,22). Każdy dar Ducha przyczynia się do wzrostu miłości, zarówno w samej obdarowanej osobie, jak i we wspólnocie, przynosi więc radość i pokój.

Jeśli jakiś charyzmat powoduje niepokój i zamieszanie, oznacza to, że albo nie jest autentyczny, albo nie używa się go we właściwy sposób. Mówi św. Paweł: „Bóg bowiem nie jest Bogiem zamieszania, lecz pokoju” (1 Kor 14,33).

Bez miłości nawet najbardziej nadzwyczajne charyzmaty nie przynoszą żadnego pożytku (por. 1 Kor 13,1-3; por. również Mt 7,22-23).

c) Harmonijna więź z władzą Kościoła i akceptacja jej zarządzeń. Ustaliwszy bardzo ściśle reguły posługiwania się charyzmatami w Kościele korynckim, św. Paweł dodaje: „Jeżeli komuś wydaje się, że jest prorokiem albo posiada duchowe dary, niech zrozumie, że to, co wam piszę, jest nakazem Pańskim” (1 Kor 14,37). Autentycznego charyzmatyka można rozpoznać po jego szczerzej uległości wobec pasterzy Kościoła. Charyzmat nie może prowadzić do buntu ani do zerwania jedności.

d) Posługiwanie się charyzmatami we wspólnocie kościelnej poddane jest prostej regule: „Wszystko niech służy zbudowaniu” (1 Kor 14,26); znaczy to, że charyzmaty zostają uznane w takiej mierze, w jakiej wnoszą konstruktywny wkład w życie wspólnoty, w życie w jedności z Bogiem i w braterskiej komunii. Św. Paweł z naciskiem podkreśla znaczenie tej reguły (1 Kor 14,4-5.12.18-19.26-32).

7 Pośród wielorakich darów św. Paweł cenił bardzo dar prorocstwa, jak to już zauważyliśmy. Zalecał więc: „Troszczcie się o dary duchowe, szczególnie zaś o dar prorocstwa!” (1 Kor 14,1). Z historii Kościoła, a zwłaszcza z życia świętych wynika, że nierzadko Duch Święty inspiruje prorocstwa, aby pobudzić wspólnotę chrześcijańską do rozwoju lub przemiany życia. Czasem prorocstwa są skierowane do sprawujących władzę, jak w przypadku św. Katarzyny Sieneńskiej, która interweniowała u papieża, by skłonić go do powrotu z Awinionu do Rzymu. Liczni wierni, a szczególnie święci i święte, przynosili papieżom oraz innym pasterzom Kościoła światło i umocnienie konieczne dla wypełnienia ich misji, zwłaszcza w trudnych chwilach dla Kościoła.

8 Fakt wskazuje na możliwość i potrzebę wolności słowa w Kościele: wolności, która może również przyjąć formę konstruktywnej krytyki. Ważne jest, by słowo naprawdę wyrażało natchnienie prorocze, pochodzące od Ducha. Jak mówi św. Paweł, „gdzie jest Duch Pański — tam wolność” (2 Kor 3,17). Duch Święty pobudza wiernych do kierowania się szczerością i wzajemnym zaufaniem (por. Ef 4,25) i sprawia, że stają się „zdolni do udzielania sobie wzajemnie upomnień” (Rz 15,14; por. Kol 1,16).

Krytyka jest pożyteczna we wspólnocie, która zawsze potrzebuje przemiany i powinna starać się usuwać niedoskonałości. W wielu przypadkach pomaga jej postąpić naprzód. Jeśli jednak krytyka pochodzi od Ducha Świętego, musi ją ożywiać pragnienie postępu w prawdzie i miłości. Nie może być przepełniona goryczą. Nie może prowadzić do obrazy drugiego człowieka, przez czyny lub sądy uwłaczające czci osób lub grup. Musi ją przenikać szacunek oraz braterska i synowska miłość, która każe unikać niewłaściwego rozgłosu i kierować się wskazaniem Chrystusa dotyczącymi upomnienia braterskiego (por. Mt 18,15-16).

Jeśli w taki sposób rozumie się wolność słowa, można powiedzieć, że nie ma sprzeczności między charyzmatem a instytucją, ponieważ jeden Duch ożywia Kościół różnymi charyzmatami. Dary duchowe służą również wypełnianiu posług. Udziela ich Duch Święty, by pomóc w szerzeniu królestwa Bożego. W tym sensie można powiedzieć, że Kościół jest wspólnotą bogatą w charyzmaty.

(24.6.1992)

Przypisy

- 1 Lumen gentium, 12.
- 2 Lumen gentium, 12.